

Redacció y Administració
Perla, 2. — Reus
Telefon núm. 168

FOMENT

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
REUS. . . Ptes 1'50 al mes
Fora. . . > 4'50 trimestre
Extranger. . . > 9'
Número solt 5 cèntims
Anuncis a preus convencionals

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VII.

REUS, divendres 8 de Novembre de 1912

Núm. 261

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXOSOS HABITACIONS
QUARTO DE BANY Y DUTXA

*****
AGUSTI CASANOVAS
Cotxes a tots los trens → Plassa de Prim - REUS ← Telefon núm. 29

SALO DE LECTURA, PIANO Y VISITES
SERVEY DE GRAN LLUIMENT
— PERA BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.--RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.--TELEFON 76.--BARCELONA
Tots los dies de 12 a 3 concerts.--Los divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent y vegetariá.--Gran menjador pera 500 comensals.--Espléndida illuminació.--Servey esmerat.--Cuyna selecta.--Perruqueria y banys.

DE COLABORACIÓ

Notes marginals

Acaba de calebrarse a Madrid lo tercer Congrés de joventuts socialistes. Pera'ls joves militants, això té una importancia extraordinaria, puig los acords, d'una notable trascendencia, marquen un pas més en la marxa ascendent del partit socialista.

Com totes les causes, pera arribar a convertir en realitat les grans idealitats, es imprescindible que a la sensatesa y correcció dels vells, s'hi ajunti l'empenta vigorosa d'una joventut forta y sana. Caldria advertir que en lo partit socialista no hi han vells, puig no pod sentir aquest ideal de l'avenir qui no se senti l'ànima jova. Per això, lo partit socialista es un partit jove per excelencia

No obstant, pera molts lo partit socialista es aborrible perque lo troben massa metòdic, massa prosaic y mancat de la sentimentalitat ab que adornen lles seves causes los escriptors burgesos.

Ah no; ningú podrà negar que la causa socialista està plena de lirismes, de sentiment, de poesia. Lo que passa es que aquest lirisme, aquest sentiment y aquesta poesia, ni la senten ni podràn sentir-la may los cors endurets per l'ambició de conseguir los favors d'aquest desdixat règim, ni les ànimes petites, insensibles a les grans injusticies.

Los poetes sentimentals, los cronistes de saló, los crítics insincers, es clar que troben prosaica la nostra causa, perque ells son incapassos d'emocionarse davant d'una massa miserable, deformada y destruïda per la miseria. Les seves plomes d'or sols poden produir estrofes galants que no fereixin los sentits de la bona gent, però may una estrofa ardenta y rebel·da, escrita ab la sang del poble que clama per una almoina de justícia.

Tampoc trobaràn may poesia en lo bras del captaire que allarga la mà pidolant les engrunes que sobren als poderosos, ni en la suor d'un obrer que esmersa la

seva energia en produir lo que un altre li usurpa, ni en lo sofriment anguniós d'una mare que perd un fill en les urpes del treball, ni en lo dolor punyent d'una verge que veu lo cos del seu aïmant destruït per la tuberculosi.

Y del fet de que hi hagi homes que's preocupin de guarir aquests mals, que lluitin y breguin pera salvar a l'Humanitat d'aquestes vergonyoses nafres, de l'ideal socialista, en fi, gosen a dirne una cosa prosaica y metòdica, sense sentiment ni espiritualitat.

No, no; lo socialisme té poderoses raons sentimentals pera existir; en lo socialisme hi ha la poesia del dolor, que may podràn pahir ni'ls impotents, ni'ls viciats, ni'ls ambiciosos; lo socialisme es jove perque se sent ab un esclat d'entusiasme que entra a l'ànima dels convensuts, y'ls predisposa pera tots los grans sacrificis.

Es que no concebeixen que una joventut se constitueixi en assamblea y deliberi sobre seriosos problemes y trascendentals qüestions? Ah; los joves socialistes prou saben que'ls entusiasmes mal aplicats son estèrils, y no volen seguir l'exemple de les demés joventuts, ja envellides abans d'hora.

Més que'ls acords, més que res, ens satisfà del darrer congrés, la afirmació de joventut que ha donat en aquest país de coses envellides.

A. MARTÍ BAGES.

Als Estats Units

Les eleccions presidencials.-Lo candidat esquerrista Mr. Wilson triomfa per gran majoria

Los vaticinis que's feyan respecte lo triomf del candidat demócrata Mister Woodrow Wilson s'han confirmat. Segons los resultats dels esrutinis que'ns fa coneixer lo cable, Mr. Wilson ha estat elegit president de la gran República nordamericana, aconseguint sobre'ls seus contrincants una forta majoria. L'ha seguit en vots Mr. Roosevelt y ha quedat en darrer lloc Mr. Taft, qui ha fet un paper no gaire lluit.

L'espléndida victòria obtinguda per Mr. Wilson es trascendental pera la política nordamericana y pera la de tot lo continent americó. Triomfant en les passades eleccions legislatives, triomfant ara en les eleccions presidencials, lo partit demócrata, que representa la esquerra, adquireix en los Estats Units una forsa preponderant.

Lo partit demócrata es enemig dels «trusts» y de l'exagerat proteccionisme duaner. Es oposat igualment a les tendencies imperialistes iniciades per Mr. M. c. Kinley. Dintre la corrupció general de la política nortamericana, lo partit demócrata es lo menys corromput. No hi manquen homes immorals de la casta dels que han portat a un estat vergonyós la política d'aquella Republica; pero conté gran nombre d'elements sants, que son los que hi predominen.

L'entrada, per quatre anys, de Mr. Wilson a la Casa Blanca de Washington marca, evidentment, lo comens d'un periode en l'història dels Estats Units de l'Amèrica del Nort.

Sobre aquest punt, parlarem proxímadament ab una major extensió.

A. R. y V.

Lo caciquisme vendrellenc

Sobre'l discurs d'En Carner

Ha produït una excelent impressió en los vendrellencs lo discurs pronunciat lo prop-passat dillans al Congrés per nostre ilustre amic don Jaume Carner. Si a Espanya hi hagués entre governants y governats, aquella perfecta y necessaria compenetració que s'ha de traduir en la realisació d'obres positives y fecundes, després del discurs d'En Carner, representant fidel d'una part del poble, l'arcalde del Vendrell no ocuparia ni un dia més lo seu silló presidencial. Mes, s'ha de tenir en compte que ens trobem a Espanya, ont existeix un absolut divorci entre'l Govern y'l poble y així no es estrany que sigui'l mateix Govern lo que al Vendrell ajudi a la ronya caciquista pera que prossegueixi en les seves arbitrarietats. Al Vendrell, menys que en cap altre lloc, hi ha dret a seguir aquesta conducta. Allí hi ha una població lliberal y republicana per excelencia, que durant dotze anys s'ha governat per un Ajuntament republicà. Fins ara, al llibre arbitri de la corporació municipal s'havia deixat la elecció de la seva presidencia. Al senyor Canalejas, lliberal y demócrata (?), estava reservat rompre ab aquesta costum. Y ja veyém quines han sigut les conseqüencies de l'antidemocràtica decisió del president del Con-

sell. Lo Vendrell sense govern municipal, ab un arcalde que comet tota mena d'abusos passant per damunt de la llei municipal, que s'ha apoderat del llibre d'actes, que cobra y paga sense altra fiscalisació que la seva voluntat, que aixeca les sessions quan li sembla, sense deixar parlar a cap regidor... Afegim an això l'actitut del governador senyor Schwartz, actitut censurable de veritat per l'apoy que ha prestat an aquell asquerós caciquisme, y així li podém dir ab major autoritat nosaltres al senyor governador perque no li hem pas regatejat l'aplaudiment quan ho ha meregut, com en l'afar de les sigües de Reus, per exemple. No sabem lo que passarà si acás lo Govern no soluciona immediatament y d'una manera radical, aquest conflicte que s'ha plantejat al Vendrell; pero sabem que la indignació que hi regna es fonda y justificada y que l'imprudencia d'un governant, que escolta'ls clams de l'opinió honrada, pod portar conseqüencies desagradables.

LA GUERRA DELS BALKANS Detalls de la gran batalla de Lule-Burgas

La gran batalla de Lule-Burgas ha sigut un cop mortal pera la Turquia. En ella va acabarhi la llegenda de la bravura del seu exèrcit. Los Bulgars atacaven ab una decisió y ab una empenta aclaparadores. Entre aquests bras hi havia joves reclutes de 17 anys enaridits pel més encés entusiasme patriòtic. Los turcs se defensaren bé individualment, pero aixafats per l'artilleria búlgara, manejada admirablement, hagueren de reular deixant sobre'l camp de batalla casi la meitat dels 100,000 homes que formaven les divisions turques y les tres quartes parts de la seva artilleria.

La retirada, que tingué tot lo caràcter d'una fugida pavorosa, s'ha allargat fins a la serralada de montanyes de Chatalja o siga a la línia exterior de fortificacions de Constantinobla.

Fou un desastre y una retirada sense precedents en la història militar. Les quatre superbes divisions del exèrcit turc que comanava Abdallah-Pachá, foren denudades y desmoralizadas a tal punt, que se'l considera lo desastre més complet després de Mokden y la desfeta més grandiosa després de la de Sadán.

Un corresponsal anglés, desde Chorlu, envia detalls esgarriosos de la batalla. Abans del mitgdia los búlgars varen treure'ls turcs de Lule-Burgas després d'un gran canoneig y un vigorós atac a la bayoneta. Exterminada la quarta

divisió turca, los búlgars avensaren cap a l'estació del ferrocarril, situada a cinc kilòmetres de la vila, y allí, durant dues hores, los oposà una resistencia desesperada la divisió de cavalleria de Safih-Pachá y Ferid-Pachá, aquest últim servi en l'exèrcit alemany durant molts anys.

Després d'un veritable duel d'artilleria, entre'ls dos exèrcits, aquella immensa massa de cavalleria turca se llençà impetuosament contra'ls búlgars causanthi momentàniament una perillosa confusió, pero en son avens toparen ab una gran secció d'ametralladores búlgars, davant de les quals hagueren de reular los pocs que no quedaren estesos en lo camp.

En aquells moments los búlgars se referen y hi abocaren l'artilleria grossa y davant de tan poderosos arguments la guarnició de Lule-Burgas hagué de batres en retirada, que s'acabà ab desordre. Sols los que fugiren se salvaren. La vila quedà buida, sols l'ocupaven los morts, que omplien los carrers y'ls camps dels voltants y la vanguardia búlgara.

L'artilleria turca, instalada en uns turons del voltant, comensà un foc terrible contra aquella vanguardia búlgara, causanthi importantíssimes pèrdues, pero desseguida les bateries búlgaras se situaren en situacions dominadores. Tantost fou lograt això, l'avens dels búlgars fou ràpit. Lo foc dels canons búlgars era abrasador. Se feya ab una calma perfecta y una precisió maravellosa.

Lo general en jefe de l'exèrcit turc observava lo combat desde'l cim d'un puig proper a Satikeul, y pot considerarse l'efecte que li devia causar l'espectacle desolador de sa infanteria deumada y sa artilleria, desmuntada, o muda. Los artillers turcs havien acabat les municions, y creuats de brassos, o morien de l'aspecte de la metralla o esperaven morir lluitant cos a cos en un atac a la bayoneta dels búlgars.

La batalla se convertí en un carnatge que s'acaba quan la nit apagà la llum del dia damunt d'aquell camp immens de foc y de mort. A l'exèrcit turc se li acabaren les municions y en escamots s'escampà, fugint y abandonant los morts y ferits damunt del camp de batalla. En alguna ambulancia de la «Mitja lluna Roja» hi havia alguns metges curant molts de ferits. La major part d'aquests moriren de fret sobre'l camp durant la nit.

La retirada durant una hora se realisà ordenada, pero quan les divisions búlgares se concentraren y ab tot llorpes a la matinata caigneret damunt l'exèrcit turc, allavors ja no hi hagué medi d'aguantarlos; alló no era més que una massa d'homes que fugia atropellantse los uns als altres.

Satikeul fou pres sense resistencia.

ENOFOSFORINA

Reconstituent lo més efíacs y rápit pera les convalescencies y agotament. Retorna l'apetit, lo benestar y l'alegria.

Es tónic cerebral perque remineralisa la MATERIA GRIS donantli vitalitat y energia.

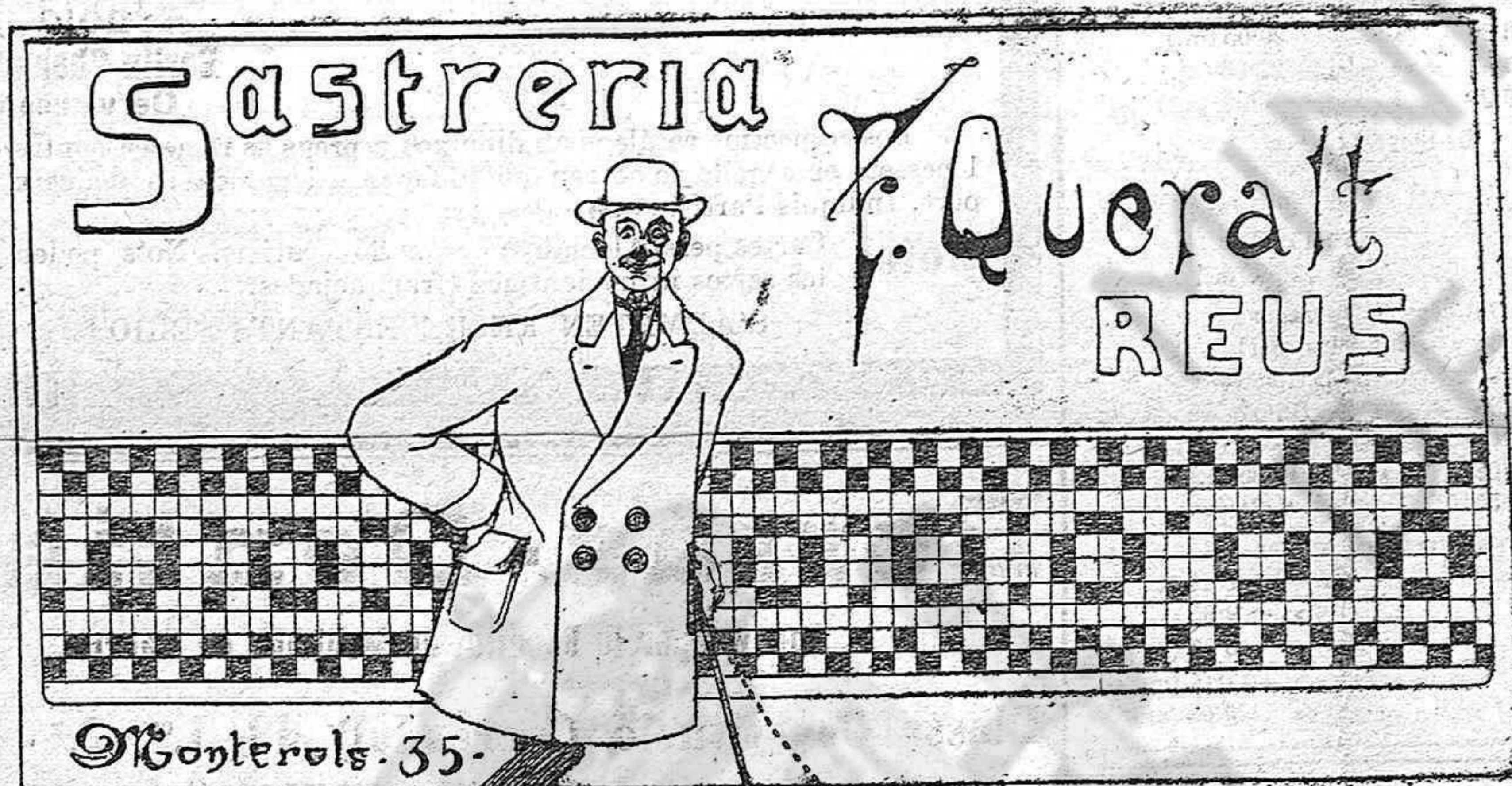
Se ven a tot arreu y a casa de l'autor.

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; y
Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

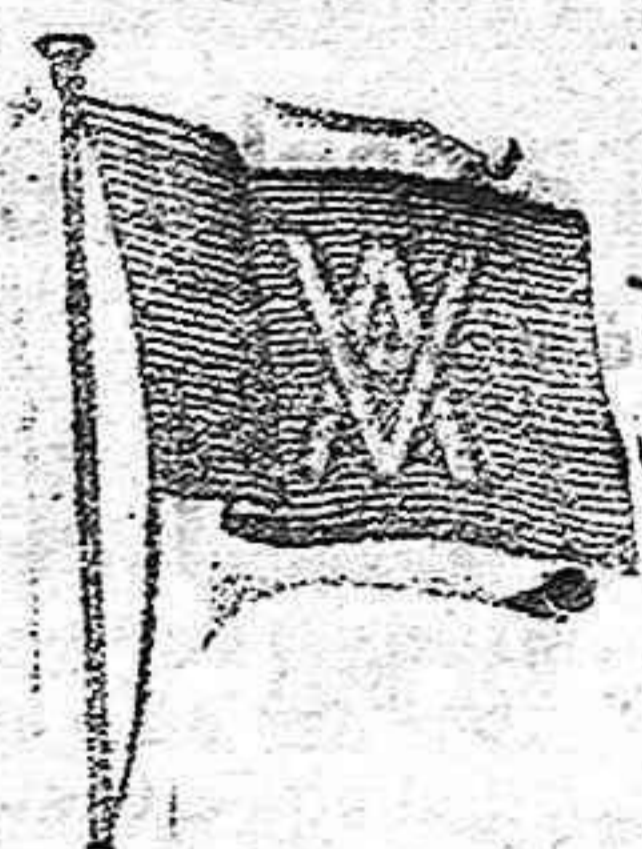
Temporada d'hivern

Temporada d'hivern

Immens assortit de trajos y abries. Preus inverosímils

IBARRA Y C. a Stat. en Cmta. **SEVILLA**

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcia-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. — Servey rapit eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, empleant solsament 14 dies en lo viatge. — S'expedeix coneixement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab transport al vapor "Luarca núm. 3," y pera Dunerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennia y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDES

Pera la Costa d'Espanya

Pera Cette y Marsella

Octubre 31	Vapor Cabo San Antonio	Novembre 1	Vapor Cabo Quejo
Novembre 7	" " San Sebastián	" 8	" " Roca
" 14	" " Quejo	" 15	" " Nao
" 21	" " Roca	" 22	" " San Martín
" 31	" " Nao	Desembre 1	" " San Vicente

Pera més informes, al consignatari a Tarragona: En **MARIAN PERES**. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45

¡Alerta tot lo món!

Polvo regenerador para fer pondre 3.000 ous al any ab sols deu gallines! 3.000 ous!

Primer y únich a Espanya (Patent per 20 anys). — Descubriment marvellós. — Resultats sorprenents. — Ponentots los dies y en totes las estaciones de l'any, fins en lo temps més crú de l'hivern: nombrosos testimonis.

Gasto insignificant. — Demanéu follet explicatori.

Demanéu sempre la marca

2 GALLINES NEGRES, ab firma de l'autor: Dr. Donato Araujo.

AGENT A **JOAQUÍN FAU** Mallorca, 184, CATALUNYA: **BARCELONA**

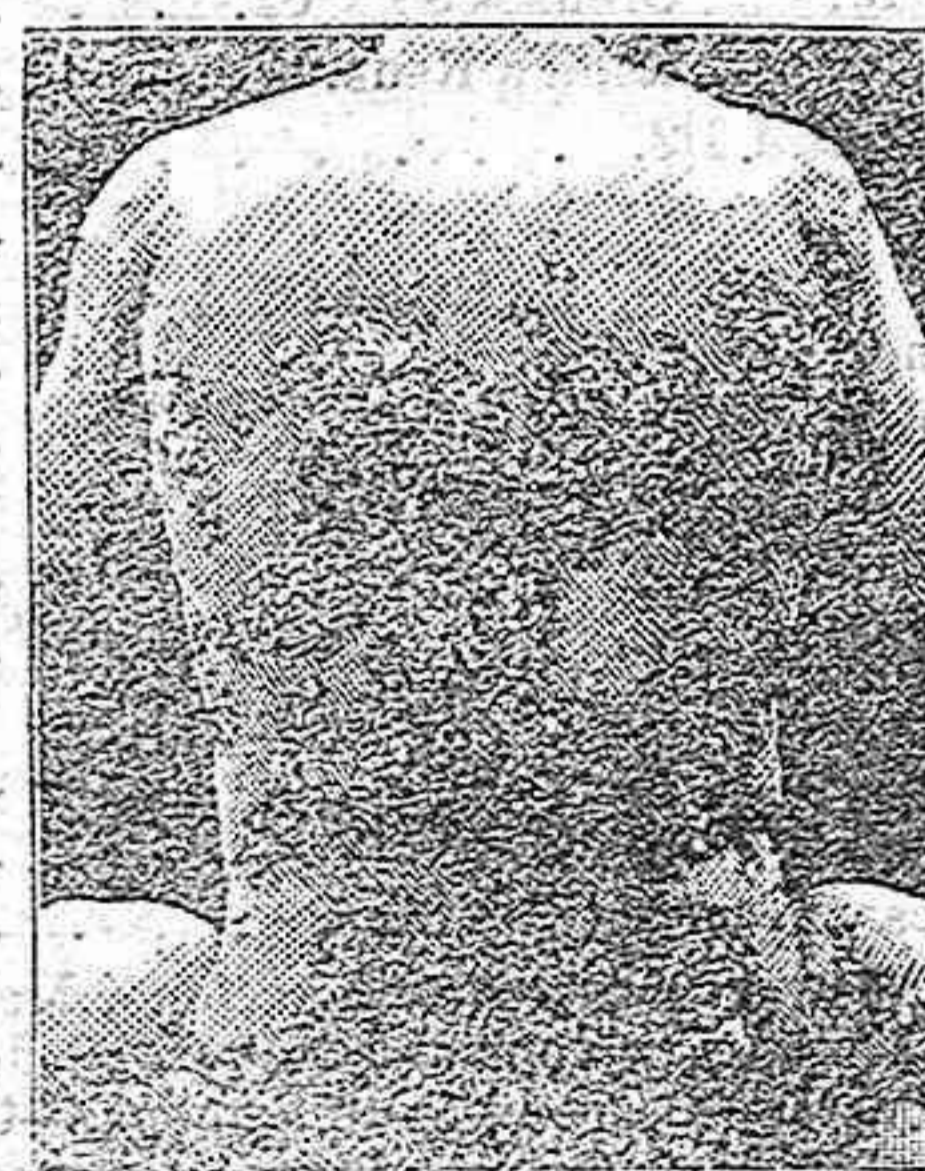
Agent depositari a Reus y sa comarca: **AUGUST PADRÓS FÁBREGAS**, Arraval de Robuster, 20.

— De vende en totes les bones droguerías —

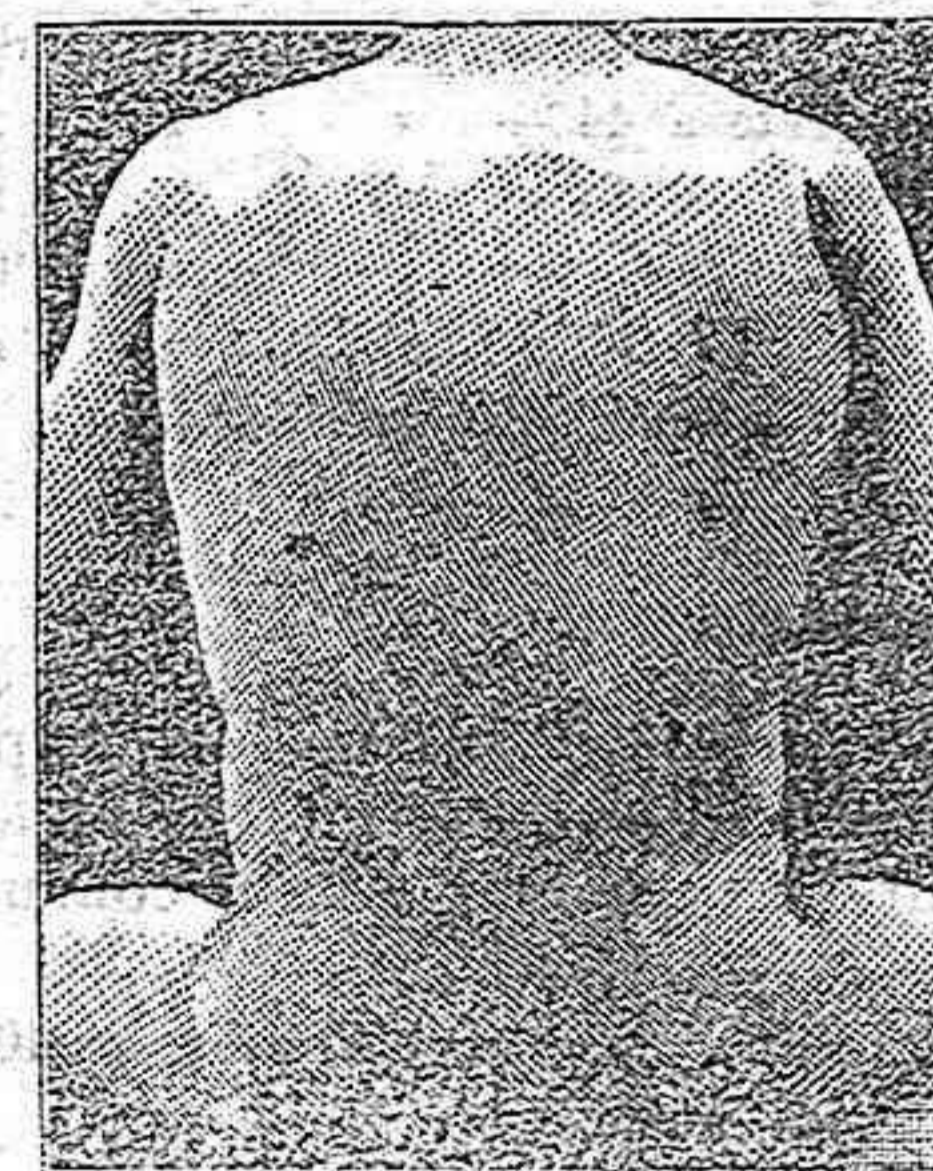
DESCUBRIMIENTO SENSACIONAL

Curación radical de todas las enfermedades de la piel, de las llagas de las piernas y del artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc., por medio del

Tratamiento de **L. RICHELET**

Antes de la curación

Después de 15 días del tratamiento

Hemos señalado ya a los lectores de nuestro periódico, el Descubrimiento, sensacional del Sr. RICHELET (farmacéutico-químico) su Sedan (Francia), en lo concerniente a las enfermedades de la piel y de la sangre. A continuación indicamos las afecciones que más particularmente son curadas por este prodigioso tratamiento:

Eczemas, herpes, impétigos, acné, sarpullidos, prurigos, rojeces, sarpullidos farináceos, psoriasis, sycosis de la barba, comezónes, enfermedades del cuero cabelludo, afecciones de la nariz y oídos, llagas y eczemas varicosas de las piernas, enfermedades sífilíticas.

La curación es igualmente segura en los trastornos de la circulación en el hombre y en la mujer, y en el artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc.

JAMÁS HA HABIDO UN DESACIERTO.

Este maravilloso tratamiento, ejerce su acción tanto en el punto donde se localiza el mal como en la sangre, que la deja completamente purificada y regenerada.

El tratamiento de L. Richelet se encuentra en todas las buenas farmacias y droguerías de España, Canarias y Baleares.

Pídase hoy mismo un folleto ilustrado en lengua española al autor Sr. RICHELET, al depositario general en España D. FRANCISCO LOYARTE, droguería, calle San Marcía 13, SAN SEBASTIAN, y será remitido gratuitamente.

L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Francia)

DEPÓSITO GENERAL Y VENTA. — Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de San Ignacio de Loyola, 9, San Sebastián.

Venta en Reus. — A. PUNYED LLOBERAS, calle Llovera, 47. — ANTONIO SERRA Arraval de Santa Ana, 80.